

Dönem : 1
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

783

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/752)

T. C.

Başbakanlık

28 . 11 . 1964

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 2339 - 4907

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 21 . 11 . 1964 tarihinde kararlaştırılan, «5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

1 . 1 . 1950 tarihinde yürürlüğe giren 5434 sayılı Kanunun 23 ncü maddesiyle; Emekli Sandığı iştirakçi ve tevdiatçılarında, % 5 ten aşağı olmıyan bir faizle ve âzami iki yıl vâde ile en çok üç aylık maaş veya ücret tutarında borç verilmesi tensip ve bu maksatla 3 milyon liralık bir fon tahsis olunmuştur.

Bu hükmün tatbikatında, istikraz yapan memur miktarı kısa zamanda bu fonu tamamen eritmiş, karşılaşılan ihtiyaç üzerine bu miktar 1954 yılında 6311 sayılı Kanunla 25, 1957 yılında 7131 sayılı Kanunla 50, 1960 yılında 67 sayılı Kanunla 60 ve nihayet 1963 yılında 231 sayılı Kanunla 100 milyona yükseltilmişti.

Mezkûr fon, talepleri mümkün mertebe karşılamak maksadiyle 2 maaş nisbeti dâhilinde kullanılmasına rağmen kısa zaman içinde sarf edilmiş ve son aylarda talepler ancak dört aylık bir teahhürle karşılanabilir bir vaziyet meydana gelmiştir.

Ezcümle, 15 . 9 . 1964 tarihi itibariyle ödeme bekliyen 10 000 adet sandık iştirakçi ve tevdiatçısı bulunmakta ve bunların talepleri yekûnu da 16,5 milyon liraya baliğ olmaktadır. Bu rakamlar, yıl sonuna kadar 32 000 adet talep sahibine ve 52 000 000 liraya baliğ olabilecektir.

Verilen borç paranın aylık tahsilâtı 8,5 milyon lira civarında bulunduğuna göre hali hazır talepleri karşılamak için 4 - 5 ay beklemek lâzım gelmektedir. Mezkûr tarihten sonraki taleplerin miktarı karşısında bekleme müddeti 6 aya ve ileride seneye dahi çıkmak istidadı göstermektedir.

Diğer taraftan, memurların, ihtiyaçları halinde başka yerlerden borç alma imkânlarının bulunmaması, bütün memurlara iki aylık nisbetinde tediye bulunulmasını, öteden beri işlemiş bir sistemin tatbiki bakımından zaruri kılmaktadır. Keza sandık gelirlerinin işletilmesi itibariyle de fonun artırılmasında sandık menfaatleri mevzuubahistir. Filhakkın Sandığın bankalardaki vâdesiz plâsman gelirleri % 2 gibi cüzi bir faiz temin ederken memurlara yapılacak ikrazat faizleri asgari % 5 tir.

Borç taleplerinin yukarda arz olunan inkişafı ve seyri karşısında, fon dondurulmuş olduğundan bu miktarın artırılması için sık sık kanunun tadili elhetine gidilmektedir.

Bu itibarla, sandığın yatırım politikasında da takibettiği sisteme muvazi bir sistemin borç verme fonunda da cari olabilmesini teminen fon miktarının, karşılanmış tahsis karşılıklarından müteşekkil olan ihtiyatlar sermayesinin muayyen nisbeti dâhilinde tesbit edilmesinin büyük kolaylık sağlıyacağı düşünülmüş ve mevzuubahis maddenin değişik şekli buna göre tanzim olunmuştur.

Halen Sandık 1963 blâncosundaki ihtiyatlar sermayesi 3 104 674 024,34 olduğuna göre bunun % 5 i 155 233 701 lira tutmaktadır. Bu miktar Ağustos 1964 ten itibaren teraküm eden taleplerle 1964 yılı sonuna kadar yapılacak müracaatları karşılayabilecektir. Kurulan sistem muvacehesinde, ihtiyatlar sermayesinin inkişafı nisbetinde, gelecekteki Emekli Sandığı muamelelerinde de bir intizam sağlanabilecektir.

Bu suretle Sandık; mevcut ve ilerde vâki olacak talepleri yeni bir tadil hükmüne lüzum kalmadan karşılamak ve dolayısıyla taleplere zamanında cevap vermek imkânını elde edecektir.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/752
Karar No. : 11

9 . 12 . 1964

Yüksek Başkanlığa

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Gereğesindeki sebepler komisyonumuzca da uygun görülerek tasarının tümü kabul olunarak maddelere geçilmiştir.

Memurlara sosyal güvenliği temin için kurulmuş bulunan Emekli Sandığının, başka yerden borç alma imkânı olmayan memurlara iki aylık maaşları nisbetinde borç vermesini Sandığın ana vazifelerinden sayan komisyonumuz, bir ödemenin ortalama 1700 lira olduğunu, ayda 11 000 ödeme yapıldığını, yılda 200 000 liraya ihtiyaç olduğunu, sandığın sermayesinin 3 104 000 000 lira bulunduğunu dikkate alarak 23 ncü madde metnindeki nisbeti % 7 ye çıkararak maddeleri kabul etmiştir. Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Maliye Komisyonu Başkanı

Edirne
İ. Ertem

Sözcü

Erzurum
G. Karaca

Ordu

O. N. Hazinedar

Adana

Y. Aktimur

Gaziantep
S. Ünlü

Sivas

R. Çeltelî

İmzala bulunamadı

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plân Komisyonu

Esas No. : 1/752

Karar No. : 15

19 . 12 . 1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu raporu Komisyonumuza havale edilmiş olmakla ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle incelendi ve görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği gibi, sosyal bir sigorta görevini yapmakta olan Emekli Sandığı, memur ve hizmetlilere iki yıl vâdeli, en az % 5 faizli üç maaş tutarına kadar borç para vermektedir.

Memur ve hizmetlileri hariçten borç para almaktan kurtarmak gayesiyle kurulmuş bulunan bu müessese az bir zamanda gelişmiş, ilk defa 3 milyon lira olarak tesbit edilen bu fon muhtelif zamanlarda çıkarılan kanunlarla 1964 yılında 25 milyona, 1957 yılında 50 milyona, 1960 yılında 60 milyona ve 1963 yılında da 100 milyona çıkarılmıştır.

Alınan malûmata nazaran tesbit edilen 100 milyon bitmiş, halen onbinden fazla müracaat sahibi sıra beklemektedir. Bunların talepleri de 16,5 milyon lira tutmaktadır. Yıl sonuna kadar bu miktarın 52 milyonu bulacağı hesaplanmıştır.

Verilen borç miktarının aylık tahsilâtı 8,5 milyon lira olduğuna göre bu talepleri karşılamasına imkân olmadığından, fonun artırılması icabetmektedir.

Yalnız bundan evvel olduğu gibi bundan sonrada bu miktarın artırılmasını her defa bir Kanunla sağlanmak yerine, sermaye'ye bağlamak suretiyle bir seyyaliyet vermenin yerinde olacağı aşıkârdır.

Hükümet sermayenin % 5 - i nisbetinde borç verme fonunu tesbit etmiş ise de, Maliye Komisyonunca bu miktar kâfi görülmediğinden, % 7 - ye çıkarılmıştır. Bugün sandık sermayesi 3 104 milyar lira olduğuna göre bunun % 5 - i 150 milyon küsur lira eder ki talepleri yine de karşılayamaz. Yakın bir gelecekte yeniden artırma teklifi yapmak icabedecektir.

Bu sebeple nisbetin % 7 - e çıkarılması çok yerinde olacaktır.

Tasarı, Komisyonumuzca da yerinde görülerek Maliye Komisyonunun değişikliği şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Trabzon	Sakarya	Kars	Yozgat
A. Ş. Ağanoğlu	B. Akdağ	K. Okyay	C. Sungur
Adana	Ankara	Aydın	Artvin
Muhalifim	Muhalifim	İ. Sezgin	S. O. Avcı
K. Sarıbrahimoğlu	İ. Seçkin	Erzurum	Giresun
Burdur	Diyarbakır	N. Diler	İ. E. Kılıçoğlu
N. Yavuzkan	H. Güldoğan	Kırşehir	Konya
İstanbul	İzmir	A. Bilgin	R. Özal
M. Güven	N. Kürşad	Sakarya	Trabzon
Mardin	Sakarya	M. Güreler	A. Şener
Ş. Aysan	N. Bayar		

İmzada bulunamadı

Trabzon

A. R. Uzuner

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 24 . 5 . 1963 günlü ve 231 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 23. — Sandığın her yıl, bir yıl evvelki bilânçosunda görülen sermayesinin % 5 ini geçmemek üzere ayrılacak ve döner sermaye olarak kullanılacak bir fondan; iki iştirakçi veya tevdiatçının kefaletiyle Sandığa tabi beş yıllık fiilî hizmeti bulunan iştirakçi veya tevdiatçılara faiz haddi % 5 ten aşağı olmamak üzere borç para verilebilir.

Verilecek borcun miktarı iştirakçi veya tevdiatçıların aylık veya ücretlerinin üç katını geçemez. Verilen borç para en çok iki yıl içinde geri alınır.

Borç vermeye ait başkaca esaslar yönetmelikte belirtilir.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21 . 11 . 1964

Başbakan
İsmet İnönü
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
Dr. K. Satır
Devlet Bakanı
İ. S. Omay
Devlet Bakanı
M. Yolaç

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 24 . 5 . 1963 günlü ve 231 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 23. — Sandığın her yıl, bir yıl evvelki bilânçosunda görülen sermayesinin % 7 sini geçmemek üzere ayrılacak ve döner sermaye olarak kullanılacak bir fondan; iki iştirakçi veya tevdiatçının kefaletiyle Sandığa tabi beş yıllık fiilî hizmeti bulunan iştirakçi veya tevdiatçılara faiz haddi % 5 ten aşağı olmamak üzere borç para verilebilir.

Verilecek borcun miktarı iştirakçi veya tevdiatçıların aylık veya ücretlerinin üç katını geçemez. Verilen borç para en çok iki yıl içinde geri alınır.

Borç vermeye ait başkaca esaslar yönetmelikte belirtilir.»

MADDE 2. — Tasarının 2 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE PLÂN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 231 sayılı Kanunla değişik 23 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Maliye Komisyonunun 1 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bakanı
N. Yetkin
Adalet Bakanı
S. Çumralı
Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar
İçişleri Bakanı
O. Öztrak
Dışişleri Bakanı
F. C. Erkin
Maliye Bakanı
F. Melen
Millî Eğitim Bakanı
İ. Öktem

Bayındırlık Bakanı
A. H. Onat
Ticaret Bakanı
F. İslimyeli
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
K. Demir
Güm. ve Tekel Bakanı
M. Yüceler
Tarım Bakanı
T. Şahin
Ulaştırma Bakanı
F. Alpiskender

Çalışma Bakanı Y.
A. İ. Göğüş
Sanayi Bakanı
M. Erten
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
H. Oral
Turizm ve Tanıtma Bakanı
A. İ. Göğüş
İmar ve İskân Bakanı
C. Uzer
Köy İşleri Bakanı
L. Yurdoğlu